

ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ-ΔΟΔΟΥΤΖΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ
ΣΤ' ΤΑΞΗ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ - 13^ο Δ.Σ ΚΑΒΑΛΑΣ

«ΑΣΦΑΛΗΣ ΠΕΡΙΗΓΗΣΗ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ»
ΜΙΚΡΟΣ ΟΔΗΓΟΣ

ΚΑΒΑΛΑ - ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ 2013-2014

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τι είναι το Διαδίκτυο (Internet)

Το Διαδίκτυο ή Internet όπως λέγεται στα αγγλικά, αποτελεί ένα παγκόσμιο δίκτυο υπολογιστών το οποίο εκτείνεται σε κάθε γωνιά της γης. Η σύνδεση των υπολογιστών του Διαδικτύου γίνεται μέσα από απλές χάλκινες τηλεφωνικές γραμμές, από ταχύτερες γραμμές οπτικών ινών ή με ραδιοζεύξεις μέσω τηλεπικοινωνιακών δορυφόρων. Είναι σήμερα καθημερινό εργαλείο στη ζωή μας. Από μικρή ηλικία τα παιδιά έχουν πρόσβαση στο διαδίκτυο και το θεωρούν ως μια αγαπημένη τους απασχόληση.

Το Διαδίκτυο παρέχει τις υπηρεσίες του σε εκατοντάδες εκατομμύρια χρήστες ανεξάρτητα από το χώρο και το χρόνο. Σύμφωνα με έρευνες φορέων οι οποίοι ασχολούνται με στατιστικές που σχετίζονται με το Internet, οι χρήστες του Διαδικτύου υπολογίζονται σε πάνω από 1δισ. 400 εκατ. παγκοσμίως.

Ειδικότερα στην Ελλάδα, οι χρήστες του Διαδικτύου υπολογίζονται γύρω στα 3.800.000 ή ποσοστό 35,5% του συνολικού πληθυσμού και προέρχονται κυρίως από τις νεότερες ηλικίες.

Οι κυριότερες υπηρεσίες του

Το Διαδίκτυο παρέχει τη δυνατότητα πρόσβασης σε κάθε είδους ειδήσεις, πληροφορίες και βάσεις δεδομένων σε όλο τον κόσμο. Μέσα από αυτό μπορούν να εκτελεστούν διάφορες εφαρμογές οι οποίες έχουν ως στόχο την ενημέρωση, την επικοινωνία, την εκπαίδευση και την ψυχαγωγία.

Χαρακτηριστικές υπηρεσίες του Διαδικτύου που χρησιμοποιούν συνήθως τα παιδιά είναι:

- ο παγκόσμιος ιστός (www),
- το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (e-mail),
- οι ομάδες συζητήσεων (newsgroup),
- η συνομιλία σε πραγματικό χρόνο (chat),
- οι λίστες ανακοινώσεων (mailing list),
- οι τηλεδιασκέψεις με ομιλία και εικόνα (video conference) κτλ.

Α. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ

1. Ο παγκόσμιος ιστός (www)

Από τις αρχές του '90 όμως, ο Παγκόσμιος Ιστός ή World Wide Web έγινε η πιο δημοφιλής υπηρεσία του Διαδικτύου αφού μας επιτρέπει να βλέπουμε όλες τις πληροφορίες σε ένα γραφικό και εύκολο στη χρήση του περιβάλλον. Μέσω της τεχνολογίας του Παγκόσμιου Ιστού έχουμε τη δυνατότητα να βλέπουμε τις πληροφορίες όχι μόνο με τη μορφή κειμένου (όπως γινόταν πριν το '90) αλλά συνοδευόμενες από εικόνες, ήχο και βίντεο.

Με τη χρήση ειδικών προγραμμάτων περιήγησης στον Παγκόσμιο Ιστό τα οποία ονομάζονται φυλλομετρητές (browsers), οι μορφές των πληροφοριών που αναφέραμε, συνενώνονται και παρουσιάζονται με τη μορφή ειδικών εγγράφων. Τα έγγραφα αυτά ονομάζονται ιστοσελίδες (web pages). Οι πιο διαδεδομένοι φυλλομετρητές είναι ο Mozilla Firefox, ο Internet Explorer καθώς και άλλοι όπως η Opera και το Safari.

Τα παιδιά μπορούν να βρουν στο Διαδίκτυο μια πληθώρα από πληροφορίες προερχόμενες από διάφορες πηγές μάθησης όπως διαδικτυακές εγκυκλοπαίδειες, βιβλιοθήκες καθώς και από ιστοτόπους εκπαιδευτικών οργανισμών, πανεπιστημίων και σχολείων. Επίσης μπορούν να επικοινωνούν με φίλους τους μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου να ακούν τη μουσική που τους αρέσει, να κατεβάζουν βίντεο με ταινίες ή να παίζουν ηλεκτρονικά παιχνίδια.

Τα κυριότερα σημεία από όπου σήμερα οι νέοι συνδέονται στο Διαδίκτυο είναι το σπίτι, το σχολείο, τα internet cafe αλλά σε αρκετά μεγάλο βαθμό και τα κινητά τηλέφωνα.

Οι νέοι αξιοποιούν το Internet για επικοινωνία και πληροφόρηση, όπως άλλωστε και οι χρήστες μεγαλύτερης ηλικίας, αφιερώνουν όμως περισσότερο χρόνο στην ψυχαγωγία, έχοντας βρει στο Διαδίκτυο μια ανεξάντλητη πηγή εύρεσης μουσικών κομματιών, κινηματογραφικών ταινιών αλλά και παιχνιδιών!

Σε αντίθεση με τις μεγαλύτερες ηλικίες, δε φαίνεται να τους ενδιαφέρει τόσο η κλασική ειδησεογραφική πληροφόρηση αλλά ενημερώνονται πάρα πολύ για θέματα σπουδών και ιδιαίτερα για θέματα που σχετίζονται με την επαγγελματική απασχόληση και την εύρεση εργασίας.

2. Το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (email)

Το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο ή αλλιώς e-mail (electronic mail) είναι η πρώτη δικτυακή υπηρεσία στην ιστορία της διασύνδεσης ηλεκτρονικών υπολογιστών και μία από τις υπηρεσίες που ανέδειξαν και διέδωσαν στο ευρύ κοινό, το διαδίκτυο. Χρησιμοποιεί το πρωτόκολλο Simple Mail Transfer Protocol(SMTP).

Υποστηρίζει την ανταλλαγή μηνυμάτων μεταξύ χρηστών, χάρη στην προσωπική ηλεκτρονική διεύθυνση του καθενός π.χ username@domain.auth.gr. Το περιεχόμενο του μηνύματος μπορεί να είναι κείμενο, ήχος, εικόνα, video, ή δεδομένα. Μπορεί δηλαδή ο χρήστης να επισυνάψει κάποια αρχεία οποιοδήποτε τύπου από τα παραπάνω. Για κάθε χρήστη, ο κεντρικός διακομιστής ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (mail server) διατηρεί μία θυρίδα όπου αποθηκεύονται τα ηλεκτρονικά μηνύματα του χρήστη, μέχρι εκείνος να τα διαβάσει και να τα διαγράψει.

B. ΟΙ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ

Οι σημαντικότερες είναι:

1. Πληροφόρηση

Χρησιμοποιώντας ένα φυλλομετρητή (browser), μπορούμε να περιηγηθούμε στις πολλές ιστοσελίδες που υπάρχουν και να πληροφορηθούμε για ο,τιδήποτε μας ενδιαφέρει. Υπάρχουν μηχανές αναζήτησης (π.χ. Google) που μας βοηθούν να εντοπίσουμε εύκολα και γρήγορα μια πληροφορία, αφού καταχωρήσουμε εύστοχες λέξεις-κλειδιά. Με αυτό τον τρόπο μπορούμε να έχουμε πρόσβαση σε πολλαπλές πηγές για το ίδιο θέμα.

Πάρα πολλές ηλεκτρονικές βιβλιοθήκες και ηλεκτρονικές εγκυκλοπαίδειες που λειτουργούν online για τη δική μας πληροφόρηση.

2. Επικοινωνία

Η γνωστότερη μορφή επικοινωνίας στο Διαδίκτυο είναι το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (**e-mail**). Γνωρίζοντας την ηλεκτρονική διεύθυνση κάποιου μπορούμε να στείλουμε μήνυμα και να φτάσει στον παραλήπτη μέσα σε μερικά δευτερόλεπτα και μπορεί άμεσα να απαντηθεί.

Οι ομάδες συζητήσεων (**forum**). Η υπηρεσία αυτή μας δίνει τη δυνατότητα να συμμετέχουμε σε ανοιχτές συζητήσεις με ανθρώπους από όλο τον κόσμο πάνω σε θέματα που μας ενδιαφέρουν.

Η συνομιλία (**chat**), σε «πραγματικό χρόνο». Τα άτομα βρίσκονται την ίδια ώρα μπροστά από τον υπολογιστή τους και συνομιλούν, δηλαδή πληκτρολογούν το μήνυμά τους. Αν έχουν κάμερα και μικρόφωνο μπορούν να πραγματοποιήσουν τηλεδιάσκεψη, να βλέπουν και να ακούνε το συνομιλητή

3. Ανταλλαγή Αρχείων

Κείμενα, φωτογραφίες, μουσική, ταινίες και προγράμματα ηλεκτρονικού υπολογιστή, είτε μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, όπου τα αρχεία φτάνουν ως συνημμένα, είτε με τη μεταφορά αρχείων (ftp), όπου μια ομάδα ατόμων χρησιμοποιεί κάποιο χώρο σε ένα εξυπηρετητή (server), για να ανεβάσει τα αρχεία, ώστε να μπορούν να έχουν όλα τα μέλη της ομάδας πρόσβαση.

4. Ηλεκτρονικές Υπηρεσίες

Μπορούμε έτσι να κάνουμε τραπεζικές συναλλαγές οποιαδήποτε ώρα της ημέρας, να πληροφορηθούμε για τα υπόλοιπα των τραπεζικών λογαριασμών μας, να πληρώσουμε τους λογαριασμούς ηλεκτρικού ρεύματος, τηλεφώνου κ.ά., να ανανεώσουμε άδειες, να κάνουμε κρατήσεις σε ξενοδοχεία της χώρας μας ή του εξωτερικού, να πάρουμε αεροπορικά εισιτήρια, να ενοικιάσουμε αυτοκίνητα, να ψάξουμε και να βρούμε εργασία, να συμπληρώσουμε και να υποβάλουμε ηλεκτρονικά κάποιες αιτήσεις.

5. Ηλεκτρονικό Εμπόριο

Έχουμε τη δυνατότητα να πραγματοποιούμε αγορές προϊόντων από όλο τον κόσμο μπαίνοντας σε ηλεκτρονικά καταστήματα, να διαφημίσουμε και να πουλήσουμε τα προϊόντα μας.

Υπάρχει η δυνατότητα για εύκολη αναζήτηση και σύγκριση των προσφερόμενων προϊόντων και τιμών εξοικονομώντας μας έτσι πολύτιμο χρόνο και χρήμα. Η πληρωμή γίνεται συνήθως με πιστωτικές κάρτες ή με υπηρεσίες ηλεκτρονικών πληρωμών

6. Κινητά τηλέφωνα

Πέρα από τις γνωστές υπηρεσίες αποστολής απλών μηνυμάτων (SMS), ανταλλαγής φωτογραφιών και αποστολής μηνυμάτων πολυμέσων (MMS), μπορούμε τώρα μέσω του κινητού μας τηλεφώνου να έχουμε πρόσβαση στο Διαδίκτυο, να λαμβάνουμε e-mail, να "κατεβάζουμε" φωτογραφίες, βίντεο, μουσική, να δημοσιεύουμε το περιεχόμενο που παράγουμε με το κινητό μας, όπως φωτογραφίες ή βίντεο στο Διαδίκτυο (Moblog) ή ακόμη, να στέλλουμε από το Διαδίκτυο μαζικά SMS και MMS σε κινητά (Bulk SMS). Επίσης, το κινητό μπορεί να χρησιμοποιηθεί και ως ανιχνευτής θέσης για κάποιο άτομο, σε περιπτώσεις επειγόντων περιστατικών.

7. Κοινωνικά Δίκτυα (Social Networks)

Οι ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης τύπου Facebook, Hi5 και MySpace είναι οι πιο διαδεδομένες. Γνωστά είναι και τα ιστολόγια (Blog) που είναι ιστοσελίδες, το περιεχόμενο των οποίων μπορεί να είναι οτιδήποτε, όπως νέα, πολιτικοκοινωνικός σχολιασμός, σχολιασμός των μέσων μαζικής ενημέρωσης και των διασημοτήτων, προσωπικά ημερολόγια και ειδικά θέματα, όπως τεχνολογία, μόδα, αθλητικά, τέχνες, γαστρονομία.

8. Ψυχαγωγία

Μέσω του Διαδικτύου μπορούμε να ακούσουμε τον αγαπημένο μας ραδιοφωνικό σταθμό ή να παρακολουθήσουμε τηλεοπτικές εκπομπές. Μπορούμε, επίσης, να ακούσουμε μουσική και να παρακολουθήσουμε σύντομα φιλμάκια ή ολόκληρες ταινίες, να διαβάσουμε περιοδικά, την εφημερίδα της ημέρας ή ακόμα και προηγούμενων ημερών, από οποιοδήποτε μέρος του πλανήτη.

Ένα μεγάλο μέρος του χρόνου αναλώνεται στα ηλεκτρονικά παιχνίδια.

Γ. ΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΤΟΥ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ

Η φύση του Διαδικτύου είναι τέτοια που έλκει τα παιδιά. Αποτελεί για αυτά «μαγικό» γεγονός το ότι με το πάτημα ενός κουμπιού μπορούν να κάνουν τόσα όμορφα πράγματα.

Το παιδί δεν μπορεί να προστατευθεί μέσα στις ομάδες συζητήσεων στο Διαδίκτυο ("chat room", "news group" κτλ) που δεν επιβλέπονται ποτέ από κανένα. Κατά

κανόνα τα ονόματα που χρησιμοποιούνται είναι ψευδώνυμα ή ακόμα και παραπλανητικά. Μπορεί να υπάρξουν πολύ σοβαρές συνέπειες εάν το παιδί ξεγελαστεί από κάποιον **επιτήδειο** και δώσει προσωπικές πληροφορίες όπως όνομα, κωδικούς, αριθμό τηλεφώνου, αριθμό πιστωτικής κάρτας και διεύθυνση. Τα πράγματα μπορεί να γίνουν ακόμη πιο δύσκολα, σε περίπτωση που πεισθεί να συναντήσει κάποιον άγνωστο με τον οποίο επικοινωνούσε μέσω Διαδικτύου.

Τα παιδιά μπορεί να επισκέπτονται **ιστοσελίδες που είναι ακατάλληλες** γι' αυτά, μπορεί να βρεθούν σε ιστοσελίδες ομάδων που προωθούν το μίσος, τη βία, τα ναρκωτικά και την πορνογραφία.

Υπάρχει το ενδεχόμενο να πέσουν **θύματα μια καλοστημένης διαφημιστικής εκστρατείας** η οποία να γίνεται ακόμη και μέσα από αξιόπιστες και σοβαρές ιστοσελίδες.

Κάποιοι ιστότοποι υπόσχονται «δώρα» στα παιδιά για να τα προσελκύσουν και στη συνέχεια να τους **αποσπάσουν ευαίσθητες πληροφορίες**.

Όταν τα παιδιά ξοδεύουν πάρα πολλές ώρες στο Διαδίκτυο, υπάρχει ο κίνδυνος να **χάνουν πολύτιμο χρόνο** τον οποίο θα μπορούσαν να αξιοποιήσουν για να αναπτύξουν κοινωνικές ικανότητες, να αθληθούν και κυρίως να μελετήσουν τα μαθήματά τους.

Υπάρχει το ενδεχόμενο το παιδί να πέσει θύμα του **cyberbullying** (=τραμπουκισμός μέσω διαδικτύου). Στην κατάσταση αυτή κάποιος δέχεται τα πειράγματα, τις ειρωνείες ή τις απειλές άλλου ή άλλων ατόμων μέσω δια-δικτύου ή κινητού τηλεφώνου. Υπάρχουν περιπτώσεις παιδιών τα οποία οδηγήθηκαν στην αυτοκτονία μέσα από τέτοιες καταστάσεις.

Η παθολογική εξάρτηση από το Διαδίκτυο αποτελεί κοινωνικό πρόβλημα το οποίο έχει λάβει ανησυχητικές διαστάσεις. Τα πιο ευάλωτα παιδιά είναι τα μοναχικά ή εκείνα που ανήκουν σε οικογένειες όπου κανείς δε βρίσκεται στο σπίτι για να συζητήσουν όταν γυρνούν από το σχολείο.

Οι προσπάθειες που έχουν γίνει για να σκιαγραφηθεί το προφίλ των χρηστών οι οποίοι είναι εξαρτημένοι από το Διαδίκτυο κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι ο εθισμός επηρεάζει άτομα ανεξάρτητα από κοινωνικές ομάδες, εισόδημα, πολιτισμικό ή μορφωτικό επίπεδο. Από πλευράς φύλου, οι έρευνες έδειξαν ότι οι άνδρες πιο επιρρεπείς στον εθισμό και προτιμούν ιστοσελίδες με ροζ περιεχόμενο ενώ οι γυναίκες τα chat rooms με ρομαντικά θέματα συζητήσεων και φυσικά τις αγορές μέσω Διαδικτύου.

Οι ερευνητές προσθέτουν ότι αυτό που έχει μεγαλύτερη σημασία δεν είναι το πόση ώρα περνά κάποιος στο Internet, αλλά τι ακριβώς κάνει, καθώς ο εθισμός στα παιχνίδια, στον ηλεκτρονικό τζόγο, και την ψηφιακή πορνογραφία είναι οι συνηθέστερες εκδηλώσεις της διαταραχής.

«Θα ήταν αφελές πάντως» επισημαίνει ένας ειδικός αναλυτής «να ρίξουμε την ευθύνη στο Διαδίκτυο, καθώς είναι απλά ένα μέσο, στο περιβάλλον του οποίου μπορείς να βρεις από ηλεκτρονικό τζόγο, μέχρι εγκυκλοπαίδειες, πληροφορίες και ειδήσεις. Θα ήταν σαν να λέγαμε ότι τα σουπερ μάρκετ είναι επιβλαβή, γιατί κάποιος μπορεί να βρει εκεί αλκοόλ και να μεθύσει, πίνοντας μονορούφι ένα μπουκάλι ούισκι».

Τα παιδιά που είναι εθισμένα στο Διαδίκτυο, αγχώνονται αν δε δουν τα e-mail τους πολλές φορές την ημέρα, δεν αντέχουν αν μέσα στη διάρκεια της ημέρας δεν ελέγξουν το περιεχόμενο ενός μεγάλου καταλόγου από ιστοσελίδες, περνούν όλο και περισσότερη ώρα καθημερινά online και έχουν περισσότερους «εικονικούς» φίλους -από πραγματικούς.

1. Ακατάλληλο Περιεχόμενο

Συνήθως με τον όρο ακατάλληλο περιεχόμενο, αναφερόμαστε σε περιεχόμενο, το οποίο μπορεί να περιλαμβάνει ρατσιστικό ή ξενοφοβικό περιεχόμενο, προώθηση επιβλαβών συμπεριφορών, προώθηση τυχερών παιχνιδιών, παρουσίαση πορνογραφικού υλικού, προώθηση βίας κ.λ.π.

2. Ανεπιθύμητα Μηνύματα

Παραδείγματα ανεπιθύμητων μηνυμάτων είναι μηνύματα που περιέχουν διαφημιστικά για αμφίβολα προϊόντα, μηνύματα με περιεχόμενο που συσχετίζεται με ψευδοτυχερά παιχνίδια, ψευδονομικές υπηρεσίες, πορνογραφικό υλικό κτλ.

3. Υποκλοπή Προσωπικών Δεδομένων (Phishing)

Είναι η πράξη της εξαπάτησης ενός χρήστη κάνοντας τον να δώσει προσωπικές πληροφορίες σε μια «πλαστή ιστοσελίδα» στο Διαδίκτυο (π.χ διεύθυνση, αριθμό ταυτότητας, αριθμό διαβατηρίου, αριθμούς τραπεζικών λογαριασμών, ης κ.λπ). Μια τέτοιου είδους δραστηριότητα επιτρέπει σε έναν απατεώνα (cracker) να κλέψει ή να πλαστογραφήσει τα στοιχεία του θύματος ή/και να κερδίσει παράνομη πρόσβαση στα δεδομένα του/της, όπως προσωπικούς λογαριασμούς, συνδρομές, e-mail, κωδικούς, κ.λπ.

4. Αποξένωση από τον Πραγματικό Κόσμο

Αρκετοί είναι αυτοί οι οποίοι ξοδεύουν άπειρες ώρες μπροστά στον υπολογιστή παίζοντας διαδικτυακά παιχνίδια, σερφάροντας στο Διαδίκτυο ή ακόμα και επικοινωνώντας με φίλους τους μέσω του Διαδικτύου. Η πολύωρη ενασχόληση με τα πιο πάνω, οδηγεί πολλές φορές στην Αποξένωση από τον Πραγματικό Κόσμο εφόσον επιτρέπει στους ανθρώπους να ψυχαγωγούνται ή να επικοινωνούν χωρίς τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της προσωπικής επαφής. Αρκετοί είναι αυτοί για παράδειγμα οι οποίοι αναπτύσσουν Διαδικτυακές (on-line) σχέσεις χωρίς να εγκαταλείπουν τα σπίτια τους.

5. Αποπλάνηση

Αποπλάνηση συμβαίνει όταν άγνωστοι κακόβουλα εκμεταλλεύονται το στοιχείο της ανωνυμίας στο Διαδίκτυο για να προσεγγίσουν ανήλικα παιδιά με στόχο τη σεξουαλική παρενόχληση. Έτσι, πολλοί επιτήδριοι δίνουν ψεύτικα στοιχεία (κυρίως για την ηλικία τους) και ξεκινούν συζητήσεις με τα πιθανά θύματά τους με στόχο να αναπτύξουν φιλική με αυτά σχέση και να αποσπάσουν όσο το δυνατό περισσότερες πληροφορίες (π.χ. τόπο διαμονής, τα ενδιαφέροντά τους, τα χόμπι τους, τις σεξουαλικές τους εμπειρίες κ.λ.π.).

Τα δωμάτια επικοινωνίας (chat rooms) είναι ένας δημοφιλής τρόπος επικοινωνίας μεταξύ των νέων αλλά και δημοφιλές μέσο αποπλάνησης. Σε χώρες του εξωτερικού έχουν παρουσιασθεί έως τώρα δεκάδες περιπτώσεις παιδιών που εξαφανίσθηκαν, έπεσαν θύματα παιδοφίλων ή κυκλωμάτων παιδικής πορνογραφίας, ή παρασύρθηκαν από κακόβουλους αγνώστους, τους οποίους «συνάντησαν» σε δωμάτια επικοινωνίας .

6. Βίαια Παιχνίδια

Η πιο δημοφιλής κατηγορία παιχνιδιών είναι η κατηγορία παιχνιδιών δράσης η οποία χωρίζεται σε άλλες υποκατηγορίες, όπως παιχνίδια πολεμικών τεχνών (Beat'em up), λαβυρίνθων (maze), πλατφόρμας (platform), βολών (shooters) κ.ά. Η κατηγορία βολών θεωρείται η πλέον βίαια κατηγορία παιχνιδιών και έχει κατακριθεί ιδιαίτερα για τα κακά πρότυπα και τις αρνητικές επιδράσεις που πιθανότατα να έχει, ειδικά σε νεαρά άτομα .

Όπως λέει και το όνομα, σκοπός είναι να χρησιμοποιήσουμε όπλα, ώστε να εξοντώσουμε τους αντιπάλους και να ολοκληρώσουμε τις αποστολές του παιχνιδιού.

Βία όμως που εκφράζουμε στα παιχνίδια μπορεί να την εμφανίσουμε και στην κανονική μας ζωή. Εδώ υπάρχει το ζήτημα του ενδεχομένως ακατάλληλου για την ηλικία του παιδιού περιεχόμενο. Για το σκοπό αυτό η βιομηχανία παιχνιδιών εφαρμόζει κώδικες σήμανσης των παιχνιδιών όπως π.χ. Πανευρωπαϊκού Συστήματος Πληροφόρησης για τα Ηλεκτρονικά Παιχνίδια (Pan European Game Information - PEGI). Στη σήμανσή του, το PEGI αναφέρει τόσο την ηλικιακή ομάδα στην οποία απευθύνεται ο κάθε τίτλος, καθώς και τα στοιχεία που περιλαμβάνει (π.χ. βία, ρατσιστικά στοιχεία, κ.ά.).

7. Εθισμός

Εθισμός στο Διαδίκτυο μπορεί να προκύψει με την πολύωρη ενασχόληση ατόμων σε διαδικτυακές δραστηριότητες όπως είναι τα παιχνίδια, δωμάτια συζητήσεων, ηλεκτρονικός τζόγος και άλλα.

Ένα άτομο είναι εθισμένο όταν χαρακτηρίζεται από τουλάχιστο τρία από τα πιο κάτω:

- Χρήση του Διαδικτύου για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα από το προτιθέμενο
- Κατανάλωση υπερβολικού χρόνου ή/και χρήματος σε δραστηριότητες σχετικές με το Διαδίκτυο
- Συμπτώματα Συνδρόμου Απόσυρσης, όπως για παράδειγμα άγχος, έμμηνη σκέψη για το Διαδίκτυο, όνειρα για το Διαδίκτυο
- Χρήση Διαδικτύου προκειμένου να αποφευχθούν συμπτώματα απόσυρσης
- Μείωση λειτουργικότητας του ατόμου. Συνήθως παραμελούν την προσωπική τους υγεία, γευματίζουν ανθυγιεινά, σταματούν τα αγαπημένα τους
- ενδιαφέροντα, εγκαταλείπουν το σχολείο, συγκρούονται έντονα στο σπίτι με τους γονείς τους, έχουν μεγάλη ένταση και θυμό που οδηγεί ακόμα και στη βία (Chakraborty, 2010)
- Συνέχιση χρήσης του Διαδικτύου παρά τη γνώση της παραπάνω δυσλειτουργίας

Συνήθως οι έφηβοι εθίζονται παίζοντας διαδικτυακά παιχνίδια ή/και τζόγο σε ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης.

8. Εκφοβισμός (Cyberbullying)

Ο Διαδικτυακός Εκφοβισμός συνήθως έχει τη μορφή ενός εκφοβιστικού, ρατσιστικού, προσβλητικού ή πρόστυχου ηλεκτρονικού μηνύματος, φωτογραφίας ή βίντεο απέναντι σε άτομο ή ομάδα ατόμων με σκοπό την πρόκληση συναισθηματικής και ψυχολογικής βλάβης.

Πού μπορεί να συμβεί:

- Μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail)
- Στα δωμάτια συναντήσεων (chat rooms)
- Σε σελίδες διαμοιρασμού και προβολής βίντεο
- Σε ιστολόγια (blogs) ή άλλες ιστοσελίδες που στοχεύουν να βλάψουν άτομα

9. Ηλεκτρονικός Τζόγος

Με τον όρο Ηλεκτρονικός Τζόγος εννοούμε τη δραστηριότητα κατά την οποία δύο ή περισσότερα άτομα συναντώνται διαδικτυακά με σκοπό την ανταλλαγή στοιχημάτων. Ένα από τα βασικότερα προβλήματα του τζόγου είναι η απώλεια χρημάτων. Πολλοί είναι αυτοί που εθίζονται και δεν μπορούν να σταματήσουν πιστεύοντας πως στον επόμενο γύρο θα πάρουν τα λεφτά τους πίσω. Η ευκολία πρόσβασης σε ιστοσελίδες ηλεκτρονικού τζόγου αυξάνει τους κινδύνους εμπλοκής παιδιών και εφήβων σε τέτοιες δραστηριότητες.

10. Ιοί (Virus)

Ιός είναι κακόβουλο πρόγραμμα, το οποίο εγκαθίσταται στον υπολογιστή, συνήθως εν αγνοία του χρήστη, και ενεργοποιείται είτε κάποια προκαθορισμένη χρονική στιγμή είτε ύστερα από κάποια συγκεκριμένη ενέργεια με αποτέλεσμα συνεχές άνοιγμα διαφόρων παραθύρων στην οθόνη, μπορεί όμως και καταστροφή δεδομένων σε αρχεία ή άλλες βλάβες. Ένας ιός ενσωματώνεται σε ηλεκτρονικά μηνύματα και προγράμματα, έτσι ώστε όταν ανοίξουμε τα μηνύματα αυτά ή εκτελέσουμε τα προγράμματα, ενεργοποιούμε άθελά μας και τον ιό.

11. Παιδική Πορνογραφία

Οι άνθρωποι που εθίζονται στην πορνογραφία τείνουν να έχουν διαταραγμένη αντίληψη για τις ανθρώπινες σχέσεις, κάτι που μπορεί να τους αποξενώσει από τους συντρόφους τους. Οι ανήλικοι είναι πιο επιρρεπείς σε αυτό γιατί τους λείπει η συναισθηματική ωριμότητα. Η εξάπλωση των κυκλωμάτων παιδοφιλίας είναι ανησυχητική. Τα κυκλώματα αυτά είναι ομάδες ατόμων, τα οποία εργάζονται μαζί μέσω του Διαδικτύου με στόχο τη συλλογή και διανομή πορνογραφικού υλικού για τη δική τους ικανοποίηση. Τέτοιες ενέργειες αποτελούν έγκλημα και υπόκεινται στο νόμο.

Πού μπορεί να συμβεί:

- Σε ιστοσελίδες τις οποίες χειρίζονται κυκλώματα παιδοφιλίας
- Σε ηλεκτρονικά μηνύματα με φωτογραφίες παιδικής πορνογραφίας

Δ. ΚΑΝΟΝΕΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

- Μη δίνετε ποτέ προσωπικά σας στοιχεία και να μην αποκαλύπτετε λεπτομέρειες τις προσωπικής σας ζωής σε άλλους χρήστες στο Διαδίκτυο
- Μην γνωστοποιείτε σε άγνωστους μέσω του Διαδικτύου τα στοιχεία επικοινωνίας σας (e-mail, αριθμούς τηλεφώνων) και τη διεύθυνση της κατοικίας σας ή του σχολείου σας
- Μην αποκαλύπτετε τους κωδικούς πρόσβασης (password) που χρησιμοποιείτε στις διάφορες υπηρεσίες του Διαδικτύου
- Μην επιχειρείτε συναλλαγές μέσω του Διαδικτύου για την αγορά προϊόντων και μη δίνετε ποτέ στοιχεία που αφορούν πιστωτικές κάρτες που τυχόν γνωρίζετε
- Κατά την επίσκεψή σας στους διάφορους δικτυακούς τόπους μην συμπληρώνετε φόρμες με τα παραπάνω στοιχεία όταν σας ζητούνται
- Μην στέλνετε υλικό από τον δικό σας υπολογιστή (φωτογραφίες, μουσική)
- Να έχετε υπόψη σας ότι τα προϊόντα της πνευματικής δημιουργίας (Μουσική, Λογοτεχνία, Κινηματογράφος, Video κλπ) προστατεύονται από τους νόμους και η διανομή τους μέσω του Διαδικτύου είναι παράνομη πράξη
- Το ίδιο παράνομη πράξη θεωρείται και η διακίνηση προγραμμάτων υπολογιστών (Software) εκτός αν ανήκουν στην κατηγορία του Ελεύθερου Λογισμικού. Σε κάθε περίπτωση διαβάστε ή συμβουλευτείτε τους μεγαλύτερους σε σχέση με τους όρους χρήσης και αν επιτρέπεται η ελεύθερη διακίνηση του
- Μην χρησιμοποιείτε άκριτα οποιοδήποτε πρόγραμμα βρίσκετε στο Διαδίκτυο. Δεν είναι όλα τα προγράμματα ασφαλή ακόμα και αν εμφανίζονται ως παιχνίδια (ίσως περιέχουν προγράμματα Δούρειους Ίππους που μπορεί να βλάψουν τον υπολογιστή σας)
- Μην ανοίγετε e-mail από άγνωστους αποστολείς με περίεργα θέματα (subject) ή χωρίς θέμα. Είναι πολύ πιθανό να περιέχουν ιούς.
- Προσοχή στα επισυναπτόμενα αρχεία. Πολλά απ' αυτά είναι ιοί ή Δούρειοι Ίπποι και μπορούν να προκαλέσουν σοβαρά προβλήματα στον υπολογιστή σας
- Να συζητάτε με τους δασκάλους σας, τους γονείς σας και με πρόσωπα που έχετε εμπιστοσύνη για τις δραστηριότητές σας στο Διαδίκτυο, ιδιαίτερα αν αντιμετωπίσετε οτιδήποτε περίεργο ή ασυνήθιστο
- Να είστε επιφυλακτικοί να αποδεχτείτε ότι διαβάζετε στο Διαδίκτυο ή ότι σας λένε οι άλλοι χρήστες του, πριν το υποβάλετε στην κρίση σας
- Το περιεχόμενο τους δεν θα πρέπει να προσβάλλει άλλους χρήστες, αλλά να ακολουθεί τους νόμους, τα χρηστά ήθη και τα ήθη χρήσης του Διαδικτύου

- Τα μηνύματα σας και γενικά το όλο περιεχόμενο των πληροφοριών που αποστέλλετε δεν θα πρέπει να σχετίζεται με παράνομες πράξεις
- καλό είναι στον υπολογιστή από τον οποίο συνδέεστε στο Διαδίκτυο να υπάρχει λογισμικό προστασίας από τους ιούς (antivirus), το οποίο να είναι ενεργό και να ανανεώνεται αυτόματα με τις πληροφορίες για νέους ιούς από τον κατασκευαστή του.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- www.saferinternet.gr
- www.parents.gr/
- www.internet-safety.sch.gr/
- www.safeline.gr/
- www.e-yliko.gr/
- www.infomathisi.gr/.../ekpaideutiko_uliko
- www.astynomia.gr
- http://www.pi.ac.cy/InternetSafety/boithitiko_yliko_entypo.html

